

КК регламентує, що громадські роботи не призначаються військовослужбовцям строкової служби. У зв'язку з тим, що військовослужбовці строкової служби не є суб'єктами норми, яка описує суспільно небезпечне діяння у ч. 2 ст. 407 КК, можна зробити висновок, що положення ч. 5 ст. 53 КК в частині заміни несплаченої суми штрафу покаранням у виді громадських робіт із розрахунку одна година громадських робіт за один установлений законодавством НМДГ до військовослужбовців (крім строкової служби) допускається.

Крім того, як свідчать наукові розробки, штраф може призначатися за корисливі кримінальні правопорушення. Натомість діяння, передбачене ст. 407 КК, не є корисливим, тому логічним є висновок про виключення штрафу з кола покарань частини 2 статті 407 КК, тим паче, що спеціальне покарання у виді службового обмеження військовослужбовців також чинить негативний економічний вплив на суб'єкта кримінального правопорушення.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення досудового розслідування окремих категорій кримінальних правопорушень» від 22.11.2018 р. № 2617-VIII
URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14?find=1&text=407#w1_3

2. Науково-практичний коментар до Кримінального кодексу України / Ю.В. Александров, П.П. Андрушко, В.І. Антипов, В.А. Клименко та ін.; За ред. С.С. Яценка. Київ : А.С.К., 2002. 936 с.

3. Сенько М.М. Кримінальна відповідальність за самовільне залишення військової частини або місця служби: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08. Львів, 2005. 217 с.

Овсій Дмитро Юрійович,

здобувач наукового ступеня доктора
філософії Національної академії внутрішніх
справ

РОЗМЕЖУВАННЯ АДМІНІСТРАТИВНОЇ, ФІНАНСОВОЇ ТА КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА УХИЛЕННЯ ВІД СПЛАТИ ПОДАТКІВ

Кожен зобов'язаний сплачувати податки і збори в порядку і розмірах, встановлених законом (частина перша статті 67 Конституції України). Відповідно до пп. 111.1 та 111.2 ст. 111 Податкового кодексу України (далі – ПКУ) за порушення законів з питань оподаткування та іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи, застосовуються такі види юридичної відповідальності: фінансова; адміністративна; кримінальна. Особа не

може бути притягнута до юридичної відповідальності двічі за одне й те саме правопорушення і зазначений принцип відомий як *Non bis in idem*. В Україні принцип «*non bis in idem*» закріплено в ч. 1 ст. 61 «Конституції України»: «Ніхто не може бути двічі притягнений до юридичної відповідальності одного виду за одне й те саме правопорушення». Зупинимо свою увагу на розкритті адміністративної, фінансової та кримінальної відповідальності в Україні та їх співвідношенні.

Фінансова відповідальність за порушення законів з питань оподаткування та іншого законодавства встановлюється та застосовується згідно з ПКУ та іншими законами і застосовується у вигляді штрафних (фінансових) санкцій (штрафів) та/або пені. Штрафні санкції, що найчастіше накладаються на платників податків, які можна розділити на наступні групи: за неподання податкових декларацій; за заниження податкових зобов'язань, виявлене в результаті перевірок податковим органом; в результаті виявлення арифметичних або методологічних помилок у поданій податковій декларації; за несплату або несвоєчасну сплату податкових зобов'язань. Питання щодо адміністративної відповідальності регулюються Кодексом України про адміністративні правопорушення від 07 грудня 1984 року № 8073-Х зі змінами та доповненнями, зокрема передбачені наступні види пов'язані з порушенням процедури сплати податків: згідно статті 163-1. Порушення порядку ведення податкового обліку, надання аудиторських висновків; також ст. 163-2. Неподання або несвоєчасне подання платіжних доручень на перерахування належних до сплати податків та зборів (обов'язкових платежів); крім того, передбачено в ст.163-4. Порушення порядку утримання та перерахування податку на доходи фізичних осіб і подання відомостей про виплачені доходи. Що стосується кримінальної відповідальності, то ст. 212 Кримінального кодексу України передбачено умисне ухилення від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів), що входять в систему оподаткування, введених у встановленому законом порядку, вчинене службовою особою підприємства, установи, організації, незалежно від форми власності або особою, що займається підприємницькою діяльністю без створення юридичної особи чи будь-якою іншою особою, яка зобов'язана їх сплачувати, якщо ці діяння призвели до фактичного ненадходження до бюджетів чи державних цільових фондів коштів у значних розмірах.

	Кримінальна	Адміністративна	Фінансова (Фінансова-правова)
Суб'єкт	Службова особа підприємства, установи, організації, незалежно від форми власності. Особа, що займається підприємницькою діяльністю без створення юридичної особи. Будь-яка інша особа, яка зобов'язана сплачувати податки, збори	Фізична особа зобов'язана або відповідальна за сплату податків	Юридичні і фізична особа зобов'язана або відповідальна за сплату податків
Об'єкт	встановлений законом порядок оподаткування фізичних та юридичних осіб, який забезпечує за рахунок надходження податків, зборів та інших обов'язкових платежів формування доходної частини державного та місцевих бюджетів чи державних цільових фондів коштів	встановлений законом порядок організації встановленого порядку ведення податкового обліку, в тому числі строки подання платіжних доручень та/або неповідомлення про доходи	конкретні суспільні відносини, які поставлені законодавцем під охорону певної статті податкового закону і яким завдається шкода порушенням, що підпадає під ознаки конкретного складу податкового порушення
Суб'єктивна	Умисел	Умисел або необережність	Умисел або необережність
Об'єктивна	1) діяння - ухилення від сплати податків і зборів (обов'язкових платежів), що належать до системи оподаткування; 2) суспільно небезпечні наслідки у вигляді фактичного ненадходження доведення бюджетів чи державних цільових фондів коштів у значних (ч. 1 ст. 212), великих (ч. 2 ст. 212) або особливо великих (ч. 3 ст. 212) розмірах; 3) причиновий зв'язок між діянням і наслідками	1) діяння - ухилення від сплати податків і зборів, що порушення встановлений законом порядок організації встановленого порядку ведення податкового обліку	1) діяння - ухилення від сплати податків і зборів, що порушення встановлений законом порядок організації встановленого порядку ведення податкового обліку
Орган, який розслідування	Бюро економічної безпеки України	Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, та його територіальних органів	Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, та його територіальних органів
Склад порушення	Матеріальний	Формальний	Формальний

	Кримінальна	Адміністративна	Фінансова (фінансова-правова)
Мінімальний розмір	три тисячі і більше разів перевищують установлений законодавством неоподатковуваний мінімум доходів громадян	Відсутній	Відсутній
Можливість звільнення від відповідальності	Якщо до притягнення її до кримінальної відповідальності сплачено податки, збори (обов'язкові платежі), а також відшкодовано шкоду, завдану державі їх несвоєчасною сплатою (фінансові санкції, пеня)	Відсутня	Відсутня

Зупинимося на критеріях розмежування відповідальності, а також взаємозв'язку цих правопорушень, як діяння і відповідальності, правових наслідків (санкції) за таке діяння.

Підводячи підсумок, можна відзначити, що кримінальна відповідальність відрізняється від фінансової та адміністративної такими складовими, як склад кримінального правопорушення – матеріальний; суб'єктивна сторона, то лише умисел і суб'єкт - виключно фізичні особи, які зобов'язані за сплату податків; а наявність мінімальної вимоги до шкоди - три тисячі і більше разів перевищують установлений законодавством неоподатковуваний мінімум доходів громадян, а підстави звільнення від відповідальності - шляхом виконавши зобов'язань і компенсувавши шкоду.

Список використаних джерел

1. Конституція України: Верховна Рада України; Закон від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. Редакція від 01.01.2020 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр> (дата звернення 18.10.2022).

2. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05 квітня 2001 року № 2341–III. Редакція від 19.08.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> (дата звернення 14.11.2022)

3. План дій BEPS. Або як протидіяти виведенню прибутку до «сприятливих» податкових юрисдикцій. Офіційний портал державної податкової служби. 2022. URL: <https://kyiv.tax.gov.ua/media-ark/news-ark/print-395333.html>